

กรุงเทพธุรกิจ

Smart EEC

ดร.วศิว วยสุศรี

อาจารย์ประจำสาขาวิชาภูมิศาสตร์และภูมิสารสนเทศ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ม.ราชภัฏสวนสุนันทา

แนวคิดจัดการน้ำแบบองค์รวม รับเมืองขยายตัวพื้นที่ 'อีอีซี'

“เราไม่สามารถปฏิเสธความเปลี่ยนแปลง
ในอนาคตได้” เป็นประโยคที่ใช้ได้เมื่อมองการขยายตัว
ของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกหรือ “อีอีซี”
ซึ่งอีกไม่กี่ปีข้างหน้าการพัฒนาอีอีซี ทำให้เกิดการ
ขยายตัวของเมือง (Urbanization) โดยคาดว่าจะขยายตัวอย่างรวดเร็ว
และเพิ่มขึ้นหลายเท่าตัว

โดยพื้นที่เมืองที่จะขยายตัวเป็นเมืองขนาดใหญ่ในอีอีซีมีหลายพื้นที่
ไม่ว่าจะเป็นย่านชุมชนใน จ.ฉะเชิงเทรา (แถบชุมทางสถานีรถไฟฉะเชิงเทรา),
ย่านชานเมืองฝั่งตะวันออกของชลบุรี-บางแสน-ศรีราชา-แหลมฉบัง-
บางละมุง-พัทยา-สัตหีบ และพื้นที่ฝั่งตะวันตกของมาบตาพุด
จ.ระยอง

โดยการขยายตัวของเมืองในย่านดังกล่าวจะมีการพัฒนา
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นเส้นทางคมนาคม ย่านอุตสาหกรรม
ย่านธุรกิจและการค้าบริการ และเกิดอาคารที่อยู่อาศัยกระจายตัว
เต็มพื้นที่

อย่างไรก็ตาม แม้การขยายตัวของเมืองจะสร้างความเจริญ
ทางเศรษฐกิจ แต่ทว่าหากพัฒนาโดยปราศจากการคำนึงถึง
การบริหารจัดการพิบัติภัยที่เกี่ยวข้องกับน้ำแบบองค์รวม เราอาจ
เห็นเหตุการณ์น้ำท่วมในย่านต่างๆ ดังที่กล่าวข้างต้น เกิดขึ้นซ้ำซาก
ทุกๆ ปี

ซ้ำรอยเหมือนเหตุการณ์น้ำท่วมในกทม. ที่ยามใดเกิดมรสุมพาดผ่าน

เกิดฝนตกหนักสะสมเป็นระยะเวลาานาน มักเกิดอุทกภัยฉับพลัน
อยู่บ่อยครั้ง เพราะสิ่งปลูกสร้างกีดขวางทางน้ำปิดกั้นการไหลของทางน้ำ
บางพื้นที่หากไม่มีระบบการระบายน้ำที่ดียิ่งเป็นตัวเร่งความรุนแรงและ
การเคลื่อนที่ของมวลน้ำไหลบ่าบนผิวดิน

อย่างเหตุการณ์น้ำท่วมเมืองชลแถวถนนชลบุรี-บ้านบึง เมื่อ
วันที่ 24 ก.ย.2561 ที่ผ่านมา หรือเหตุการณ์น้ำท่วมศรีราชา เมื่อวันที่
23 ก.ย. 2562 แถบพัทยา-บางละมุง เมื่อวันที่ 3 พ.ค. 2562 และ
17 ก.ย. 2562 เป็นต้น ซึ่งเกิดบ่อยครั้งมากและแทบจะเป็นประจำทุกปี
เพราะลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบชายฝั่งทะเล มีรูปแบบภูมิสัณฐาน
เป็นแนวเทือกเขาทอดตัวตามแนวเหนือ-ใต้ สลับกับที่ราบลูกฟูก
และลาดเทลดระดับความสูงไปทางฝั่งตะวันตกจรดชายฝั่งทะเล
สังเกตได้ว่าที่ราบริมชายฝั่งทะเลบริเวณรอบเมืองไม่มีพื้นที่รองรับน้ำและ
ระบบระบายน้ำขนาดใหญ่ไม่เพียงพอ บางแห่งสร้างปิดทับทางน้ำเดิม
ไปจนหมดสิ้น

ดังนั้นหากต้องการแก้ไขปัญหอุทกภัยอย่างเป็นรูปธรรม ควรศึกษา
เป็นระบบลุ่มน้ำ (Watershed Characteristic) ของลุ่มน้ำชายฝั่งทะเล
ตลอดแนวชายฝั่งตะวันออกในเขตพื้นที่อีอีซี และหาแนวทาง
พัฒนาพื้นที่แหล่งน้ำโดยการเร่งขุดคลองเพื่อระบายน้ำลงสู่ทะเล
ให้เร็วที่สุด

หากเกิดพายุฝนฟ้าคะนองอย่างรุนแรง ดังเช่นโครงการพัฒนา
พื้นที่หนองใหญ่ตามพระราชดำริ จ.ชุมพร และโครงการขุดคลองอุตุตะเภา
ในอ.หาดใหญ่ตามพระราชดำริ ของในหลวง ร.9 ซึ่งทั้ง 2 โครงการ
เป็นโครงการที่แก้ไขปัญหอุทกภัยอย่างยั่งยืนและเป็นรูปธรรมมากที่สุด
ซึ่งการพัฒนาพื้นที่ของพระองค์ท่านมีทั้งรูปแบบคลองระบายน้ำลงทะเล
และมีแก้มลิงไว้สำหรับกักเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง

ในพื้นที่อีอีซีควรมีการวางแผนและกำหนดกรอบนโยบายป้องกันและ
ลดความเสียหายต่อการเกิดอุทกภัยน้ำท่วมฉับพลันในพื้นที่ที่ได้รับ
ผลกระทบ โดยจัดทำข้อมูลให้เป็นรูปแบบเชิงพื้นที่สำหรับการจัดการ
วางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเป็นระบบเพื่อกำหนดแนวทางในการ
รองรับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่และเพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง
ในพื้นที่อีอีซีที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต